
Verses praising Sacred Dharmapuri in Telangana 2

ధర్మపురి వర్ణనమ్ ౨

Document Information

Text title : Verses praising Sacred Dharmapuri in Telangana 2

File name : dharmapurIvarNanam2.itx

Category : vishhnu, koriDevishvanAthasharmA

Location : doc_vishhnu

Author : koriDe vishvanAthasharmA, dharmapurI

Transliterated by : koriDe vishvanAthasharmA

Proofread by : koriDe vishvanAthasharmA

Acknowledge-Permission: Koride Vishwanatha Sharma

Latest update : March 15, 2018

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 28, 2023

sanskritdocuments.org

ధర్మపురీ వర్ణనమ్ ౨

మఙ్గళశ్లోకాః

అయికరికర్ణిక | మూషికవాహన | పర్వతజాసుత | సామృప్రియ |
నుతజనపోషక | షణ్ముఖసేవిత | శక్కురచుమిప్పతఫాలతట |
వరచతురాననదేవగణార్చిత | దానవభజ్జుక | దాసరత |
జయ గణనాయక | విఘ్నవినాశక | ధర్మపురీజనపాల విభో | ॥ ౧ ॥

అయి | నిజమూర్ధజపాశజటోద్భవగోతమజాసికతోద్భవ | భోః
వరరఘువంశకళానిధిక్రీర్తితరాఘవసేవితలిజ్జతనో |
నిజవరభక్తకృతాఘవినాశక | దాసజనార్థితదానరతే |
జయ రజసికరభూషితశేఖర | ధర్మపురీవిలసన్నిలయ ॥ ౨ ॥

త్వద్ధర్మనం యది లభే న తు నీలకణ్ఠ
హే సోమ నామభజనం న కరోమి యతే |
రూపం స్మరామి తవ చేన్న మనోహరం యత్
తజ్జీవనం మమ నిరర్థకమేవ శమోభా ॥ 3 ॥

ప్రాతః కాలీన గోదావరీవర్ణనమ్
యా లక్ష్మీనృహరేః పదాబ్జలసితా బ్రహ్మాదిదేవైర్యుతా
యా రామార్చితరామలిజ్జనిలయా భక్తాఘవిధ్వంసినీ |
యస్యాః ప్రాగ్గిశి గౌతమీ రవికరాన్ ప్రజ్ఞాలయస్తీ సదా
సేయం ధర్మపురీ సనాతనపురం క్షేత్రం సతీర్థం మహత్ ॥ ౪ ॥

గోదావరీగతసురార్పణకౌతుకేన్ద్రుః
పీయూషభాణ్ణపరిపూర్ణసుధాకరోఽయమ్ |
వీచీనిబద్ధప్రతిబిమ్బతనుర్ నితాన్తం
సూర్యోదయే లసతి గచ్ఛతి ఖాన్నిశేశః ॥ ౫ ॥

గోదావరీవరజలేఘ వినోదమిచ్ఛుః
తారాయతో వరతరఙ్గహృతాత్మరూపః |

ఆవృత్య వార్యసితకైరవమాత్మబన్ధం

సూర్యోదయే లసతి గచ్ఛతి ఖాధిమాంతుః || ౬ ||

నిష్కాస్య ద్విజరాట్ తమోఽన్ధపటలం యాత్యేకతో హ్యమ్బరాట్

నిద్రాముద్రితమానవాన్ ద్విజవరాః జాగ్రన్తి రావైర్ముహుః |

ఛిత్వాఽన్ధం ద్విజకాన్తిభిర్ ద్విజవరాః శ్రావ్యన్తి వేదశ్రుతీః

ప్రాతర్ ధర్మపురీపురస్య హి జనాన్ కుర్వన్తి చైతన్యకాన్ || ౭ ||

గౌతమ్యాస్తు తరజ్గపక్ష్కినినదైర్ మాధుర్యమాపూర్యతే

ఆభ్రాహ్మీ హరితశ్చ చాత్రవటవః పూర్యన్తి వేదశ్రుతీః |

గావోఽమృతి నదన్తి వత్సకగణం స్వోధాస్యదానాయ తాః

ప్రాతర్ ధర్మపురం హి మజ్గళకరైర్ ధాన్వనైః పవిత్రీకృతమ్ || ౮ ||

యస్యాం బ్రాహ్మణపుజ్గవైరనుదినం సుస్నాతలిప్తాఙ్గకైః

గాయత్రీ శ్రుతిరావ సుస్వరగళైర్ దత్తాఙ్గులిర్ భాస్కరః |

స్నాత్వా జాలితరశ్మిభిర్ నరహరిం సన్తృప్తుకామో ముదా

నిద్రాముద్రితపద్మమున్నయతి యః సంసేవనాయ ప్రభుమ్ || ౯ ||

గోదావరీవిమలవారితరజ్గహృద్వైర్

యత్కైరవైర్ రతిముపేత్య ముదా నిశాన్తే |

ఇన్దౌ గతే తు కమలాని నిమీలితాని

ఉస్మీల్య భాస్కరకరైర్ వికసన్తి ప్రాతః || ౧౦ ||

యే చైవ బద్ధతనవః కమలోదరేషు

భృగ్ణౌ హి భానుహృతచిత్తముముక్షవన్తే |

సన్తుష్టభాస్కరకరైః సువిముక్తసగ్ణాః

గీతోపదేశకవరా నను యాన్తి చోర్ధ్వమ్ || ౧౧ ||

శ్రీ వైష్ణవా నృహరిసేవనతత్పరాశ్చ

దిక్పూర్యమాణశుభమజ్గళవాద్యఘోషైః |

గోదోదపూర్ణవరహేమఘటా నివృత్య

నిర్యాన్తి వేదపఠనైర్ భృతదేవచిత్తాః || ౧౨ ||

గోపాలబాలకగణైర్ ధృతహస్తదణ్డైః

గావో ముదా ప్రతిగృహాత్ కిల ముక్తబన్ధాః |

వాత్సల్యదత్తపయసోఽస్వయగోగణాశ్చ

గోదావరీతటవనం హ్యుపయాన్తి ధీరమ్ || ౧౩ ||

కోకోర్కోధ్వనియుతైర్ నను కుక్కుటైశ్చ

దిక్పూర్వమాణనినదైః ప్రవిముక్తకణ్ఠైః |

జాగ్రన్తి యేన హి విబుధ్య విముక్తమజ్ఞాఞః

యద్గోతమీనివహనాయ జనాస్తు యాన్తి || ౧౪ ||

యద్గాయతో బుధ సదాశివ విశ్వనాథో

రాజన్నశాస్త్రికృతవాఙ్మయసేవనం తు |

ప్రాభాతికం నను సకీర్తనచిత్తజిహ్వః

గోదావగాఢతనవః స్వగృహాణి యాన్తి || ౧౫ ||

గోదాం హి గోపతరుణీమణయస్తరణ్యాం

గోక్షీరపూరితఘటాః బహవో తరన్త్యః |

గ్రామం ప్రవిశ్య మధురస్వరకణ్ఠరావైః

ఉద్ధోషయన్తి నను విక్రయణాయ దుగ్ధమ్ || ౧౬ ||

గజ్జే | త్రివిక్రమపదోద్భవి | హే సురార్చ్యే |

పాపఘ్ని | హే శివజటాహృతవారిరూపే |

విధ్వస్త గౌతమమహర్షికృతాఘరాశే |

త్వం జాగృహీత్యుషసి భక్తవరాః స్తువన్తి || ౧౭ ||

అభ్యాగతా వివిధదేశసమాగతాశ్చ

అబాలవృద్ధపురవాసగణాశ్చ వీథ్యామ్ |

స్నాతాఽఽగతాన్ ద్విజవరానభివన్ద్య నమ్రాః

గోదానిమజ్జనపరాన్త్యరితం ప్రయాన్తి || ౧౮ ||

పిత్రాజ్ఞయా గతవనో రఘురామచన్ద్రః

స్నాత్వా చ యత్ర పితరం త్వకరోద్ధి తృప్తమ్ |

భక్త్యాఽర్చయత్ స్వకృతసైకతలిజ్జమూర్తిం

తద్గోతమీస్థసికతా హి పునన్తి భక్తాన్ || ౧౯ ||

యద్రామచన్ద్రకృతపైతృకకర్మ యత్ర

మోక్షం ప్రదాత్ దశరథాయ గతాఘభాజే

అభ్యాగతాః స్వపితృమోక్షమవాప్తిహేతోః |

గోదాతటే హ్యనుచరన్తి సుపిష్టపిష్ఠైః || ౨౦ ||

సజ్గుల్పమస్త్రపఠనా వటవా స్తు కేచిత్
 కేచిన్నిమజ్జనపరా హరశబ్దపూర్వమ్ ।
 సన్ధ్యాస్తుపాసనపరాః సునిమీలితాఞాః
 గోదాజలేషు విధికర్మరతా ద్విజా హి ॥ ౨౧॥

విప్రోత్తమాః
 గోదాస్నానపునీతకాన్వితనవః స్వభ్యస్తవేదాననాః
 ధర్మాధర్మవిచారశాస్త్రపటవః వాణీలసజ్జహ్వాకాః ।
 నిత్యం త్వర్చితదేవతాతిథిగణాః భస్మానులిప్తాఞ్కాః
 తేఽమీ ధర్మపురీనివాసరసికాః విప్రోత్తమా ధార్మికాః ॥ ౨౨॥

త్రిపుణ్ణభస్మాఞ్చితఫాలభాగాః
 రుద్రాక్షమాలాధృతకణ్ణభాగాః ।
 యజ్ఞోపవీతైర్భృతవత్సభాగాః
 విప్రోత్తమాః కర్మసు నిష్ఠచిత్తాః ॥ ౨౩॥

నిత్యం త్వనుష్ఠానక్రియాకలాపాః
 వేదప్రపూతాననచన్ద్రబిమ్బాః ।
 ధర్మైకనిష్ఠాశ్చ సదా క్రియేషు
 స్వస్తిః ప్రజాభ్యోఽస్త్వితి చిత్తకామాః ॥ ౨౪॥

వృత్త్యాం స్వకీయేన ఖలు ధర్మనిష్ఠాః
 పరోపకారాయనిహితైకచిత్తాః ।
 సత్సంకగోష్ఠీహృతరాత్రికాలాః
 తే ధర్మపూః పౌరవరాశ్చధన్యాః ॥ ౨౫॥

శౌత స్సార్తసునిత్యకర్మవిధయే యత్ శ్రావణీ కర్మణి
 సర్వే విప్రకులోత్తమాః సుఘటితాః యజ్ఞోపవీతం ముదా ।
 సామూహేన హి ధారయన్తి వినతాః కృత్వాఽర్షహోమార్చనం
 బ్రాహ్మం యజ్ఞవిధిం తథార్షపఠనం సమ్పూరయతః సదా ॥ ౨౬॥

పురస్త్రిమణయః
 శ్రీశేషయోక్తనిగమాన్తభృతాత్మతత్త్వం
 యన్నారసింహశతకం హరిభక్తిసారం
 భ్రాజన్నుసింహచరణాబ్జకహృష్టచిత్తాః
 గాయన్తి ప్రోద్ధలితగానయుతా స్తు నార్యః ॥ ౨౭॥

నగరపీఠి

మాలాం క్వచిద్ధి ధనురాకృతిభక్ష్విచిచ్చ
ఖడ్గం క్వచిన్నను సుదర్శనరూపమన్యత్ |
భిన్నైః సదాకృతివిశేషగణైర్ బలాకాః
బద్నన్తి ధర్మపురమమ్బరపీఠిమార్గమ్ || ౨౮ ||

శ్రీనారసింహ వచసా త్వనిలాత్మజః కిం
ఆజ్ఞాపయేత్ కపికులం పురరక్షణార్థమ్ |
యత్ త్రాసయన్తి శతబుద్ధినరాంస్తు పీఠ్యాం
సాధాగ్రభాగవిహరద్ వరవానరా హి || ౨౯ ||

గోదాతరజ్జనిచయద్విగుణీకృతైర్రి
ఉద్యత్ప్రభాకరకరైర్ ధృతహేమసాధాః |
వజ్రాయుధేన వినిపాతితమేరుశ్శృజ్ఞాః
కిం క్షేత్రవాసనిలయాః పరివర్తితా వా? || ౩౦ ||

కన్యా గృహోజ్జణతలం పరిశుధ్య చాద్భిః
కృత్వా ముదా రజితభాసితరజ్జవల్లిః |
సస్థిప్తగోమయగిరిప్రతిమా విధాయ
రజ్జన్తి చాపహృతచిత్తజనం హి మార్గమ్ || ౩౧ ||

రాజగోపురమ్ -

యద్రాజగోపురగవాక్షకవాటమార్గాత్
ఆవృత్య పక్షినివహాన్ ఖలు మేఘమాలాః |
గచ్ఛన్తి మన్దిరమహో శుభకృష్ణవర్ణాః
ద్రష్టుం రమానరహరిం వినతా నినాదైః || ౩౨ ||

బ్రహ్మాది దేవగమనాయ శుభాజ్ఞీతం హి
భక్తైర్వైద్యైత్యగమనాయ మహోన్నతం చ |
యత్వాస్వగతాదరణపూర్వక భృత్యవర్గం
తద్రాజగోపురమహో కిము వర్ణశక్యమ్ || ౩౩ ||

దీప్యత్ సువర్ణకలకైర్ నను భ్రాజమానం
ఆకాశచుమ్బనపరం శిఖరాగ్రభాగమ్ |
ఆదిత్యదైత్యప్రతిమాహృతచిత్తహృద్యం
యద్రాజగోపురమహో కిము వర్ణశక్యమ్ || ౩౪ ||

దైనస్తికేన విధినా గగనాన్తరాశే
 సప్తాశ్వవాహనరథం త్వధిరూఢభానుమ్ |
 ఆయాన్తమాహ్వాయతి హి శ్రమమోచనాయ
 యద్ గోపురం ధృతకపోత సుపుష్పమాలమ్ || 3౫||

ఉద్యద్ధినేశకీరణైర్ జ్వలదగ్నితేజః
 స్నాతానులిప్తవరభక్తసమాహ్వానాయ |
 యద్ రాజగోపురమహో హరిమన్దిరస్య
 ధీరం విలోకయతి పూర్వముఖాభిరామమ్ || 3౬||

యమనిలయమ్ -
 ద్వారస్య దక్షిణముపాశ్చితధర్మరాజః
 యద్దక్షిణాదిగధినాయకమన్దిరే౭త్ర
 సజ్గణ్య సన్తర్కకభక్తగణాఘరాశీన్
 దూరీకరోతి నరసింహసుభక్తకానామ్ || 3౭||

మన్దిరమ్ -
 రేఖైస్త్రిపుణ్ణకవిభూతిసుఫాలభాగాః
 కేచిచ్చ వైష్ణవరా నను చోర్ధ్వపుణ్ణాః |
 హేనారసింహ వరదేతి చ భక్తిరావైః
 లక్ష్మీన్యసింహనిలయం ఖలు రజ్జాయన్తి || 3౮||

గాయన్తి కేచిద్ధి నుదన్తి కేచిత్
 స్తువన్తి కేచిచ్చ భజన్తి కేచిత్
 నృత్యన్తి కేచిత్ ప్రణమన్తి కేచిత్
 లక్ష్మీన్యసింహస్య చ మన్దిరే హి || 3౯||

వరాహతీర్థమ్ -
 లోకైకరక్షణవిధౌ హతహేమనేత్రః
 శ్రీశో ధృతక్షితిమృదజ్జీతదంష్ట్రభాగాన్ |
 ప్రక్షాల్య పూతమకరోత్స వరాహరూపః
 యత్త్వదిరాజతి పవిత్ర వరాహతీర్థమ్ || ౪౦||

యస్మిన్ ముదా నివహనాద్ధి సభార్యకశ్చ
 చిన్తామణిః పరమవాప హి ముక్తిమార్గమ్ |
 చిన్తామణీతియదగాద్ధి సరః ప్రసిద్ధం

వారాహతీర్థమిహ రాజతి ధర్మపుర్యామ్ ॥ ౪౧॥

లక్ష్మీన్యసింహవిభుదర్శనసాభిలాషం
గ్రామం ప్రవిష్టమతిథిం నను సాదరేణ ।
భృణ్ణానురజ్ఞోతసుమజ్గళవాద్యమోషైః
సుస్వాగతం వదతి చేహ వారాహతీర్థమ్ ॥ ౪౨॥

ఉత్థాయ చైకచరణం చ నిమీల్య నేత్రే
ధ్యానైకచిత్తవిలసత్సరసిప్రసుప్తాః ।
నిష్కమ్పమానలసదఙ్గవిభాసపణ్ణాః
కిం తాపసాననుసరన్తి బకా హి తీరే ॥ ౪౩॥

అభ్యాగతాయ మధుపాయ వినమ్రభావైః
సన్తుష్టకం వికసితాననపద్మవృన్దమ్ ।
దత్త్వా హి మధుపర్కమనన్యచిత్తం
వారాహతీర్థమిహ శిక్షతి చాతిథేయమ్ ॥ ౪౪॥

యద్దీవ్యదున్నతకవాటయుతాని యాని
బద్ధాణి మజ్గలసుతోరణచూతపత్త్రైః ।
వాతాయనైర్ హ్యుపరి భాగమలఙ్కృతాని
ద్వారాణి తాని విలసన్తి పురీగృహాణామ్ ॥ ౪౫॥

సత్యవతీకుణ్డమ్ -
గోదావగాహనతనుర్ గతసర్పరూపః
మానూష్యరూపమగమన్నను యత్ర తీర్థే ।
ఖ్యాతిఙ్గతం హి వరసత్యవతీ తటం తత్
మగ్నాన్ కరోతి హి జనాననఘాన్ చ నిత్యమ్ ॥ ౪౬॥

శివమన్దిరమ్ -
నిత్యం ప్రాప్య శివాలయే ద్విజవరాః త్వైశాన్య కోణే స్థితం
విఘ్నేశం ప్రథమం సుపూజ్య శివజం మన్త్రైరధర్వైర్ నుతాః ।
సవ్యాసవ్యవిధౌ ప్రదక్షిణక్రమం కృత్వా హి శైవం తతః
కాశివత్సవతేశ్చ లిఙ్గమపరం స్తుత్వా కపీశాహృతమ్ ॥ ౪౭॥

గత్వా సన్నిధిమీశ్వరస్య జగతః హ్యుక్తాః మహాన్నాసకం
రుద్రైకాదశవారఘాషణపరాః కృత్వాఽభిశేకాదికం

భస్మాలిప్య చ బిల్వపత్రసుదలానిక్షేపయన్తో మదా
నైవేద్యం వరధూపదీపసహితం దత్త్వ చ నీరాజనమ్ || ౪౮ ||

నైకైర్వైదికమస్త్రపుష్పనిచయైః భక్త్యా నమన్తః స్తవైః
సాష్టాంగం నమితా ద్విజా సుమధురం గాయన్ స్తుతిం శూలినః |
ఇత్యేవం హి సదాఽర్చనే సునిరతాః తృప్తిం గతా స్తే పునః
మాసే శ్రావణీకేఽర్చయన్తి వరదం లిఙ్గం హి రామార్చితమ్ || ౪౯ ||

గరుడస్తమ్భమ్ -

ద్వారన్ద్వివీతీయమధిగమ్య నరా హి భక్త్యా
స్తమ్భం మహోచ్చితపతాకయుతం చ దృష్ట్వా |
యద్ గారుడప్రతిమయా సుసమాశ్రితం తత్
భక్త్యా నమన్తి నరకేసరిదర్శనాశాః || ౫౦ ||

ఇతి సంస్కృతసాహిత్యరత్నపదలాఞ్చనస్య,
బుధకోటిసుతస్య, ప్రథితకవిపణ్ణితగణాగ్రణీవరస్య,
అఖిలశిష్యకోటివృందార్చితపాదపద్మయుగలస్య,
ఆచార్యకోరిడేరాజన్నశాస్త్రిణః ద్వివీతీయపుత్రేణ కోరిడే విశ్వనాథ శర్మణా
విరచితం ధర్మపురీవర్ణనం సమాప్తమ్ |

Dharmapuri is famous for Sri Lakshmi Narasimha Swamy Temple.

It is situated on the southern banks of Godavari which flows through the town. Only at Dharmapuri the Godavari river flows from north to south direction, while in normal course flowing west to east. For this reason,

the river at Dharmapuri is called Dakshina Vahini. The town is one of the nine Narasimha Kshetrams and Teertharajamu.

Composed by Koride Vishwanatha Sharma, Dharmapuri, Telangana

Proofread by Koride Vishwanatha Sharma.

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

